

ԻՐԵՐՕԳՆՈՒԹԻՒՆ

Աստուածսիրութեան և եղբայրսիրութեան սկզբունքներուն մոռացման հետեւանքը կ'ըլլայ ոչ միայն քրիստոնէական՝ այլ նաեւ մարդկային իրերօգնութեան տկարացումը, պակասումը:

Հոս խօսքերնիս իրերօգնութեան, այսինքն, անհատական փոխադարձ օգնութեան վրայ պիտի ըլլայ, այսինքն, այն անձնական աջակցութեան, զոր ապնիւ զգացումներու փոքր ի շատէ տէր ամէն մարդ կրնայ ու պէ՛տք է ընծայէ իր նմանին: Ճշմարիտ յուզումով մը կ'ողջունենք այն անթիւ հիմնարկութիւնները՝ որոնց մեր սնափառ, ետպաշտ և նիւթապաշտ դարուն մէջ փթթիլն ու ծաղկիլը կը տեսնուի:

Ստուգապէս բարեփոխական սքանչելի հիմնարկութիւններ կը ծաղկին այսօր: Անոնցմէ ոմանք տղաքը ու որբերը կը պաշտպանեն, ոմանք հիւանդներու ու տկարներու կ'օգնեն, ոմանք աղքատներու ու անզորք մնացածներու. ամէնուն միակ նըպատակն է թեթեւցնել մարդկային տառապանքները ու չքաւոր թշուառներու պիտոյքը հոգալ: Բայց թէ այս բարեփոխական ձեռնարկները ներշնչուած ըլլան քրիստոնէական ոգիէ՝ չենք համարձակիր զայդ ըսել: Մենք անոնց գոյութիւնը յիշատակած ատեննիս առաջադրած չենք քննել թէ ի՞նչ ոգիով յղացուած ու կազմուած են անոնք. բաւական է որ այդ ոգին ըլլայ մարդասիրական՝ որպէսզի ճանշանք անոնց արժանիքը:

Սակայն մեզ համար թէ՛ հաճոյք է թէ պարտականութիւն՝ խոստովանիլ թէ ստուգապէս կան սոսկ մարդասիրական ներշնչումով ձեռնարկներ՝ որ քրիստոնէական-եղբայրսիրական օգնութեան պայմաններուն կը համապատասխանեն: Խիստ զովիւ ձեռնարկ մը կայ, ջերմապէս հոգածու ուր նպաստընկալ մանուկներ թէ՛ հոգեւոր և թէ մարմնաւոր աջակցութիւն կ'ընդունին: Անոնց հոգեւոյն պահպանութիւնը իրենց մարմնոյն հոգածութեան հետ համընթաց կ'երթայ. յոյժ գեղեցիկ ու զովիւ ձեռնարկ մ'է ասիկա՝ որ ամէնուն հիացումը ու երախտագիտութիւնը կը շարժէ ու պ-

մէնուս պարտականութիւնն է առատաձեռն նուէրներով օժանդակել այս պատուական հիմնարկութեան: Սակայն ցաւօք սրտի կ'ըսենք թէ մարդասիրական բոլոր ձեռնարկները արժանի չեն երեւար այսպիսի զովեստներու. հաւաքական փոխադարձ օգնութեան հիմնարկութիւններու բարդաւած վիճակը անզգալի եղանակաւ մը մեր միտքը՝ կը տանի անհատական իրերօգնութեան: Գտնելի ուշի ուշով ի նկատ առնելով այդ բարդաւած վիճակը՝ մարդ կը խորհի թէ աստիճան մը պատճառ չէ՞ եղած անհատական իրերօգնութեան նուազումին՝ զոր յիշեցինք վերեւ:

Ջանա՛նք ուշադիր տկնարկ մը ձգելու:

* * *

Իրողութեան մէջ մարդիկ իրենց անձին վրայ միայն կը խորհին, ինքզինքնուն վրայ միայն կը մտածեն. «այս ինչին, այնինչին հոգը տանելու ի՞նչ պէտք ունիմ»: «Ի՞նչ կուզայ ձեռքէս», կ'ըսեն: Ի՞նչ ընել կրնալինքնին չեն տեսներ՝ վասն զի չեն ուզեր տեսնել, վասն զի անյազթելի անփութութեան ու անզգայութեան մը մէջ չեն ուզեր որեւէ մէկու համար որեւէ աշխատութիւն յանձն առնել, և ոչ ամենափոքր նեղութիւն մ'ունենալ. իրենց հանգիստը միայն կը սիրեն: Ով որ այդ հանգիստը ամենադոյզն կերպով խոռովելու հարկին մէջ գտնուի՝ տաղտկալի մէկը կը համարուի՝ որու ներկայութիւնը կը նեղէ զիրենք: Իմացիներ անհանգիստ ընող մէկն է այն անհատն, որու մասին խօսք լսել չեն ուզեր իրենց ետասէր հանգարտութիւնը չվրդովելու համար: Այս կերպ տրամաբանելով ու զգալով աւելի հեշտ կը գտնեն հեռուանց միայն շահագրգռուիլ մէկով, խիստ հեռուանց, հնար եղածին չափ հեռուանց, և այս՝ յաջողութիւն գտած հիմնարկութիւններու միջոցաւ, որոնց ստէպ ջնջին հանգանակութիւն մը տալով կը գոհանան, ու այս կերպով կը համոզուին հուսկ որ այդ հիմնարկութիւններէն մէկուն գոյն չափով մասնակցիլը իրենց համար անձնական ճիգ մը թափելու հարկ չի թողուր, և ուրիշին օգնելու պարտականութիւնը դուրսէ աւելի լաւ կերպով կատարուած կ'ըլլայ:

Երիտասարդ տիկինն է մը՝ որ սրտի տէր է ալ, այս վերջին օրերս կը խնդրուէր չա-

հաքրքրուել որք ու իրեն մօտերը բնակող ընտանիքով մը՝ որ ֆրանքի անընդհատ անկումով ու ապրուստի շարունակ սղացումով նեղ կացութեան մը մէջ կը գտնուէր։ Ինչ կ'ըլլայ պատասխանը. «Ե՞ս մտածեմ այդ ընտանիքը. ինչ հոգս. իմ գործերուս իմ տունուտեղիս հոգը ո՞վ պիտի տանի. ժամանակ ունի՞մ ուրիշին հոգերովը զբաղելու։ Արդէն կարօտներու համար եղած հանգանակութեանց բաւական ստակ կը վճարեմ, եւ անոնց նկատմամբ որեւէ պարտականութեանէ ինքզինքս ազատ համարելու իրաւունք ունիմ»։

Ինչ կը խորհիք տիկնոջ այդ խորհելակերպին վրայ, որ կ'երեւի թէ հետզհետէ կը տարածուի բոլոր ընկերային միջավայրերու մէջ, և խիստ ցաւովի պարտազայմ է։ Մեր ամէնուս պարտականութիւնն է այսպիսի դատողութեան մը դէմ բողոքել։ Հարկ է որ ամէն մէկը զիտնայ որ եթէ լուռ ու գոզելի բան մ'է հաւաքական օգնութեան ձեռնարկներու քսակովը օգնել, այդ բանը չիբնար տնտեսական օգնութեան պարտքէն ազատ թողուլ դմել։ Երկար դարեր կան որ «բողոքմութիւնը քսակէն չգար» ըսած է սուրբն Օգոստինոս։

* * *

Նախնիք վեհ սրտի տէր՝ փառք Աստուծոյ, ուրիշ օրինակներ տուած՝ ուրիշ դասեր թողած են մեզի. իրենց ժամանակները ամէն անհատ հաճոյք կը զգար իր ընկերին օգնութեան հասնելու, երբ ատիկա իրմէ խնդրէր աջակցութիւն։ Պէտք կա՞ր երկիր հերկելու, պարտեղ մշակելու, ծառեր տնկելու, ճերմակեղէն լուալու, տղոց կեր տալու, մօր մ'օգնելու իր հիւանդութեան մէջ, ծերացած ծնողքներ խնամելու, մէկը մխրթարելու, միւսին սիրտ տալու. անմիջապէս կարկառող ձեռք մը, նուիրուող սիրտ մը՝ խելք մը մէջտեղ կ'ելէր ու պատեն ժամանակին կը փութար նեղութեան մէջ գտնուող մէկու մը օգնութեան հասնելու։ Ասիկա իր մեծ շնորհակալիքը յայտնելով բաժնուած միջոցին չէր մոռնար գօշնել. «Ես ալ իմ կարգիս պատրաստ եմ ձեռքէս եկածն ընելու»։

Այսպիսի երախտագիտական խօսքեր չեն լսուիր հիմայ եւ ըստ ամէն հաւանականութեան այլ ևս իսպառ չպիտի լսուին

եթէ հակազդում մը չըլլայ։ Ըսենք սակայն թէ անհատական օգնութեան այս նուազումին պատասխանատուութիւնը վերագրելի չէ արդի մարդոց հասարակական միայն, որոնք իրենց նմանին օգնելու վիճակի մէջ՝ կը զլանան այդ օգնութիւնը։ Երախտը նկատելով ապերախութիւնը բաժին մ'ունի բանին մէջ, ու նոյն խել խոշոր բաժին մը։ Յաճախ տեսակ մը զէզ անտարբերութիւն կ'ըլլայ պատասխանը ուրիշի օգնութեան հասնելու համար եղած ամենէն գոզելի ջանքերուն։ Եղածը քիչ է, պէտք էր աւելին ըլլալ. շատ անգամներ երախտը նկատելով այնպէս կը համարի թէ եղած օգնութեան աւելին ունէր իրաւունք, ու եթէ բոցէ ի բաց ալ չգրուցէ՝ բանը զիմացիլին կերպով մը հասկցնելու չնեղուիր։

Արդ, եթէ գերբնական բան մը չգայ ոյժ տալ զիմացիլին օգնելու փախաբին՝ հուսկ տաղտուկ կը զգայ մէկը տեսնելով որ փոխանակ արդիւնական վերաբերումով մը շնորհակալիք յայտնուելու սա տեսակ պատասխան մը կը լսէ։

«Այս ըրածդ մեծ բան մը չէր, այլ աւելի գուարճութիւն մը ձեզ համար»։

«Ինձի՞ համար ըրիք այս բանը. մե՞ղք, այս ինչ բանը ինձ աւելի օգտակար պիտի ըլլար»։ Կան անտնիններ՝ որք գուարճութիւն կը զգան ուրիշներու գործին խառնուելու։

Եւ սա՛ վերջինը գոհար մ'է իսկապէս։ «Հարուստները կ'ուզեն բանով մը ժամանակնին անցունել. պէտք են շնորհակալ ըլլալ երբ զբաղման այսպիսի առիթ մը կը գտնեն»։

Յայտնի է թէ խրախուսիչ չեն այսպիսի արտայայտութիւններ՝ որոնց մէջ աւելի յանդիմանութիւն կայ քան թէ շնորհակալութիւն։

Ահա մեր օրերուն ինչ ջուրերու մէջ է գուտ մարդկային զգացմանց մէջ իր ազդելուն ունեցող անհատական իոերօգնութիւնը։

ՍԵՏԱՍՏԻԷՆ ՀԵՐՇԵՐ
ՍՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Թրգ. ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ՍՈՒՆ ԹԻՒ 11 էջ 360 Բ. Սիւնակ վարէն սղ 13 եւ 14 դարձեալ բառը կարգալ փակեալ։